

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 109/2011-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., a. s., B., zastúpenej advokátom Mgr. T. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Nc 24/2010-63 z 31. augusta 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2010 doručená sťažnosť spoločnosti P., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Nc 24/2010-63 z 31. augusta 2010.

Zo sťažnosti vyplývalo, že sťažovateľ je žalovaným v spore o ochranu osobnosti vedenom na Okresnom súde Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 33 C 67/2010.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Sťažovateľ nahliadol do súdnych spisov Okresného súdu Žilina a zistil, že JUDr. M. K., bytom Ž. (ďalej len „žalobca“) podal dna 01.04.2010 tú istú žalobu o ochranu osobnosti trikrát. Toto podanie bolo v súlade s rozvrhom práce pridelené nasledovným sudcom JUDr. B. S. (13C/77/2010), Mgr. A. K. (6C/67/2010), JUDr. G. D. (7C/70/2010). Následne boli konania č. 6C/67/2010 a 7C/70/2010 z dôvodu prekážky súdneho konania (litispedencie) zastavené.

Sťažovateľ preto podaním zo dňa 06.07.2010 namietol zaujatost' všetkých sudcov civilného úseku Okresného súdu Žilina a to nasledovných: JUDr. G. D., Mgr. D. C., JUDr. P. H., Mgr. M. K., JUDr. I. S., Mgr. A. K., JUDr. J. S., JUDr. J. R., JUDr. V. K., JUDr. A. M., JUDr. B. S., JUDr. G. P., JUDr. D. M., Mgr. L. H., JUDr. G. T., JUDr. R. S., JUDr. Z. P., Mgr. S. T.

Sťažovateľ v námietke namietol, že sa mu vyššie uvedení sudcovia nejavia nezaujať.

Uznesením zo dňa 31.08.2010 Krajský súd v Žiline (ďalej len „Uznesenie“) rozhodol, že vyššie uvedení sudcovia Okresného súdu Žilina nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 33C/67/2010. ...

Sťažovateľ sa domnieva, že jeho právo na súdnu ochranu bolo porušené nakoľko Krajský súd v Žiline (ďalej len „KS“) porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces pretože Uznesenie nebolo dostatočne zdôvodnené, KS sa nevysporiadal s obranou sťažovateľa. ...

Ak má odôvodnenie Uznesenia napĺňať parametre spravodlivého rozhodnutia, musí odzrkadľovať úvahy KS ohľadne podstatných skutočností pre rozhodnutie. Iba takto odôvodnené rozhodnutie napĺňa práva účastníkov konania na spravodlivý proces, iba tak má účastník konania istotu, že KS pri rozhodovaní starostlivo zvažil všetky predpoklady, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie veci, že jeho rozhodnutie nie je výsledkom svojvôle, ovplyvňovania tretími osobami. V danom prípade je potreba presvedčivého odôvodnenia súdneho rozhodnutia naliehavejšia. A to preto, lebo KS vydaním Uznesenia realizoval svoje

zákonne oprávnenie zasiahnuť do ďalšieho práva účastníka konania -práva na zákonného sudcu.

Sťažovateľ má za to, že jeho právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 Ústavy bolo porušené a to 2 dôvodov, že z odôvodnenia Uznesenia nieje zrejmé odôvodnenie právneho názoru KS.

Sťažovateľ v námietke zaujatosti namietal existenciu skutočností, ktoré zakladajú pochybnosť o nezaujatosti sudcov OS- Sťažovateľ argumentoval, že sudcovia OS sa nejavia nezaujatí zo subjektívneho ako i 2 objektívneho hľadiska. ...

V danom prípade sa však KS pri posudzovaní nezaujatosti sudcov nezaoberal všetkými aspektmi nezaujatosti, ktoré je potrebné pre spravodlivé rozhodnutie ohľadne nezaujatosti sudcov zväziť. KS len analyzoval subjektívne hľadisko nezaujatosti sudcov. To, či sa sudcovia OS objektívne javia nezaujatí KS neskúmal.

Podľa názoru sťažovateľa, nie je možné s ohľadom na všetky skutočnosti daného prípadu dospieť k záveru, že sudcovia OS sa javia nezaujatí. Žalobca podal na OS to isto podanie viackrát. To bolo pridelené trom rôznym sudcom. Ak je účelom náhodného pridelovania sudcov predchádzanie možnosti, aby účastníci konania ovplyvňovali súdne konania najmä výberom sudcu, ktorého si osoba zvolí, napríklad i z toho dôvodu, že predpokladá, že tento sudca môže rozhodnúť vec v jeho prospech a ak žalobca konal spôsobom, ktorým sa snažil obísť režim náhodného pridelenia sudcu, existuje dôvodná pochybnosť, že si svojim konaním mienil zabezpečiť možnosť výberu najvhodnejšieho sudcu. Ak konanie žalobcu nasvedčuje, že môže existovať taký sudca, ktorého si chcel žalobca zvoliť, u ktorého možno predpokladal, že vec rozhodne v jeho prospech, potom je pochybnosť o objektívnej nezaujatosti sudcov OS jednoznačne daná. To, že nakoniec vo veci rozhoduje sudca pridelený náhodným výberom neeliminuje pochybnosť o objektívnej nezaujatosti sudcov OS. ...

Nemožno s prihliadnutím na konanie Žalobcu dospieť k záveru, že neexistuje pochybnosť, že všetci sudcovia OS poskytujú garancie nezávislosti súdnictva. Naopak možno predpokladať, že žalobca predpokladal, že vybraný sudca bude ochotnejší vec rozhodnúť v jeho prospech ako ten, ktorý by mu bol pridelený náhodným výberom. Ak teda konanie žalobcu nasvedčuje tomu, že počíta s tým, že je tu možnosť, že sudca, ktorého by dosiahol obídením zákonného spôsobu pridelovania sudcov, by mohol vo veci vyniesť pre

neho prijateľnejšie rozhodnutie, nemožno dedukovať na nezaujatost' sudcov OS z objektívneho hľadiska. Naopak z vyššie uvedených dôvodov existujú dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudcov OS. Existuje pochybnosť či sú objektívne schopní posúdiť vec a úplne nezávisle, slobodne a nestranne túto rozhodnúť.

Ak existuje objektívne oprávnená obava sťažovateľa, že sudcovia OS nie sú nezaujali, teda nenapĺňajú garancie nezávislosti a nestrannosti súdnictva a KS i napriek tomu nezabezpečí nápravu, teda nerozhodne, že daní sudcovia OS sú vylúčení z rozhodovania, sťažovateľ má za to, že jeho právo na zákonného sudcu bolo porušené.»

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Nc/24/2010-63 zo dňa 31.08.2010 bolo porušené právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Nc/24/2010-63 zo dňa 31.08.2010 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Nc 24/2010 z 31. augusta 2010 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd aplikujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je zásadne oprávnený a povinný posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právny závery zo skutkového stavu vyvodil (II. ÚS 21/96). Do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 139/03, III. ÚS 180/02).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na spravodlivé súdne konanie a v jeho rámci právo na prejednanie a rozhodnutie vecí nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z jej ďalšieho rozhodovania pre zaujatosť v zmysle § 14 až 16 Občianskeho súdneho poriadku. Obsahom základného práva

na prejednanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi sudcu, resp. sudcov z ďalšieho prejednávania a rozhodovania pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie nestranným sudcom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 4/98, I. ÚS 27/97).

Z rozhodnutia krajského súdu vyplýva:

„Preverovanie subjektívneho hľadiska vychádza zo zistenia osobného postoja konajúceho sudcu k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, teda z vyjadrenia sudcu o svojom vnútornom presvedčení o svojej nezaujatosti.

Objektívne hľadisko je založené na zistení, či sudca v každom štádiu konania poskytuje verejnosti dostatočné záruky vylučujúce akékoľvek oprávnené pochybnosti o tom, že bude v danej veci rozhodovať zaujato a v konečnom dôsledku nespravodlivo (teória zdania). Prvkom zásadného významu v otázke rozhodovania o zaujatosti sudcu je to, či obavy účastníka o nestrannosti sudcu sú reálne oprávnené, pričom uvedené obavy sa musia zakladať na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach tvrdených účastníkom.

Krajský súd posudzujúc odporcom vznesenú námietku zaujatosti a vyjadrenie sudcov Okresného súdu Žilina dospel k právnomu záveru, že námietka odporcu nie je opodstatnená. Pokiaľ odporca tvrdil, že navrhoval mal tú istú žalobu v jeden deň podať na súde trikrát, sudkyňa Mgr. M. K. uviedla, že informovaním u kolegov jej bolo oznámené, že v danom prípade bolo postupované v zmysle zákona, dve neskoršie podania boli posúdené ako prekážka litispendencie a následne boli zastavené. Začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie (§ 83 O.s.p.). Citované zákonné ustanovenie upravuje prekážku súdneho konania - litispendenciu, ktorá zamedzuje možnosti, aby sa v rovnakej veci konalo viackrát. Okresný súd v Žiline postupoval v súlade s týmto ustanovením a dve neskoršie podania boli zastavené. Ani ďalšiu uvádzanú skutočnosť, že advokát pôsobí dlhoročne v žilinskom regióne a pri výkone svojej advokátskej praxe sa stretáva so sudcami okresného súdu, nemôže bez ďalšieho spôsobiť pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu. Súdna judikatúra (R 3/1980) upravuje, že účastník

občianskeho súdneho konania, ktorý navrhuje vylúčenie sudcu (sudcov) z pojednávania a rozhodovania veci, musí ohľadom každého sudcu, ktorého zaujatosť namieta, uviesť konkrétne skutočnosti, pre ktoré má za to, že je z pojednávania a rozhodovania veci vylúčený. Keďže sa tak nestalo, krajský súd ako súd nadriadený, ktorý rozhoduje o námietke zaujatosti nemohol považovať aj túto uvádzanú námietku za opodstatnenú. Preto rozhodol, že sudcovia Okresného súdu v Žiline uvedení vo výroku uznesenia, nie sú vylúčení z pojednávania a. rozhodnutia predmetnej veci.“

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že sa zaoberal namietanými dôvodmi sťažovateľa. Rozhodnutie krajského súdu nie je arbitrárne ani svojvoľné a dáva odpoveď na všetky námietky sťažovateľa. Ak súd v konaní o námietke účastníka konania o zaujatosti súdu, resp. sudcov neuzná ním uvádzané dôvody vylúčenia sudcu, resp. sudcov, nemá to samo osebe za následok porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Súčasťou tohto základného práva nie je povinnosť súdu uznať dôvody zaujatosti uvádzané účastníkom konania, resp. vyhovieť jeho návrhu (II. ÚS 26/08), ako tomu bolo v konkrétnom prípade vo veci sťažovateľa.

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi uznesením krajského súdu a namietaným porušením označených základných práv sťažovateľa, odmietol jeho sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2011